

Előfizetési árak és helyben vidéken

Egy évre	12 korona
Félévre	6 korona
Negyedévre	3 korona
Egyes szám ára	12 fillér.

Megjelenik vasárnap és
csütörtök reggel.

HATÁRŐR

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Ujvidék.

Petőfi-utca 47. szám,

ahova a lap szellemi s anyagi részét illető közlemények küldendők.

Ilyen közleményeket és megkereséseket lapunk nyomdája is elfogad.

Az Országos Függetlenségi és 48-as Párt Délvidéki és Alföldi Függetlenségi Párt Ujvidéki Hivatalos Lapja.

Beszámoló.

Benne vagyunk a vakációzásban. S ha nézzük az egyes diákokat, úgy azt látjuk, hogy egyesek *teljesen* a pihenésnek és munkátlanságnak szentelik ezt az időt, mások viszont elő-előveszik könyveiket, hogy felrissítsék a tiz hónap alatt elsajátított ismereteket és tudnivalókat.

Mint hogy a tanulással vegyített pihenés egyik legnemessebb formája az igazán felüdítő pihenésnek, mindenesetre a pihenést kell ésszerűbbnek tartani s a jobb diákok így is tesznek. De a rossz diákok másképp gondolkoznak és a pihenésnek szánt vakációt teljes téltenségben töltik.

Ugyanezt látjuk a mi politikusainknál is. Az országház is széjjel ment, jobban mondva, szétveretett s a különböző pártállású orsz. képviselők különféle fogják fel a pihenésnek szánt vakációt.

Az ellenzéki képviselők, akárcsak a jó diák, nemes kedvteléssel foglalkozva a tudományok egyes ágaival, meggyőződésük s eszméjük szolgálatában töltik el a pihenésre szánt vakációt s népgyűléseken számolva be mandátumuk mikénti gyakorlásáról, telvivágotják a népet arról, hogy a hosszú munka ideje alatt a „nemzeti munkapárt“ egyes kis „diákjai“ miképp hévizálták el az időt s csaltak, mikor a nemzetnek hasznos, üdvös törvényeket kellett volna hozniok s csak akkor jutott eszükbe néhány kortes-javaslatlaltal kitorolni a nemzet szemét, mikor az tágra nyílt az ő galád alkotmányosértésük miatt. S e népgyűlések eredményeképp az ország nem gerinctelen és megvásárolt, de függetlenül és hazafiasan gondolkozó nagy többsége megmozdult s véstjósloán nyilatkozik meg a kormány és gonosz sugalmazójának jogtiprásai felől.

A munkapárti urakat azonban nem látni sehol. Dacára Tisza Istvántól kapott meghagyásoknak nem mernek a fórum elé lépni, nem mernek izelítőt adni az ő munkásságukról, mert érzik jól, hogy nincs miről beszámolniok, hacsak nem a vérlázító jog- és alkotmány tiprások hosszú láncolatáról, amiért pedig előre tudják, mi lenne jutalmuk, hacsak csendőrszuronyok és detektívek nem vennék

körül, miképp nagymesterüket, Tisza István grófot.

Ki volt adva a parancs, s az alkotmánytiprók bünös szövetezete arra biztatja képviselői mandátummal telruházott bérenceit, hogy menjenek szét az országban és tartsanak beszámolókat.

Ámde „a rossz diákok“ nem mernek a nyilvánosság elé menni, nem mernek számot adni galád tetteikről, hanem félre húzódnak s a pihenésre szánt időt valóban téltenség között töltik.

Pedig volna miről beszámolniok: arról a sok gazságról és gyávaságról, mit jóformán egy lélegzetre elkövettek, de mert gyávák s rossz a lelkiismeretük s mert nincsen annyi csendőrszurony és katonai erő, mely megvédeni tudná a nép bős haragja ellen, sem hajlandóságuk, sem törekvésük, hogy a nyilvánosság elé lépjenek: inkább teljes téltenségben vakációznak, mert kötött a marsrutájuk. A vakáció elteltével ismét csak azért rukkolnak be Tisza István zugiskolájába, — hol valóban új iskolát nyitott az erőszak és a gazság — hogy bittal hajtsák őket a napi munkára, vagy pedig kukoricát csörtető edényvel a minden koncot adó munkapárti urnához.

Tanügy.

Iskolai Értesítők.

III.

Az ujvidéki m. kir. áll. felső kereskedelmi iskola és a vele kapcsolatos női kereskedelmi szaktanfolyam Értesítője bevezetésül a tanári kart ismerteti, mely az igazgatón kívül 5 r. tanárból s 5 hitoktatóból állott. A jövő tanévben használandó tankönyvek jegyzéke c. következő fejezetet az intézet történetére vonatkozó adatok követik, melyek közt az iskolai ünnepélyek során Erzsébet emlékünnepe, március 15. és április 11-én rendezett ünnepélyek szerepelnek. Ugyancsak itt tudjuk meg, hogy a tanulók magaviselete s egészségi állapota kielégítő volt; hogy az ifjusági könyvtárt 124 beirt tanuló közül 98 vette igénybe, akik 1809 kötetet olvastak; a segélyalából 15 tanuló 42 db. könyvvel segélyezett 265 k. értékben. Raabstern család 200 kor., özv. Kämpfner Adolfiné 200 k., Königstädler család 200 és 400 k., Bruck Ferenc 500 k., Teubner János 500 k. és Czeppek J. J. 400 k. alapítványairól kiállított alapító levelek min. jóváhagyást nyertek s egész terjedelmükben közöltetnek. A rendkívüli tantárgyak sorában a szépirás és gyorsírás szerepelnek. Földrajzi és áruismereti tanulmányutakon kívül 82 növendék Belgrádba

tett kirándulást. A kereskedelmi iskolák és tanulói közérdekű feladatának előmozdítására a vall. és közokt. miniszter a f. tanévre 6 szegénysorsu tanuló javára 1300, a jövő 1912/13. tanévre pedig 9 tanuló támogatása céljából 1400 kor. ösztöndíjakat engedélyezett.

A jövő tanévre szóló értesítés c. fejezetet a statisztikai adatok követik, amelyek szerint a tanév elején 124 tanuló iratkozott s a tanév végén maradt 108 tanuló közül 63 magyar, 23 német, 5 tót, 15 horvát-szerb; valásfelekezetre nézve pedig 32 r. kat., 2 g. kat., 15 g. kel., 14 ág. ev., 6 ref., 39 izr. 106 tanuló közül 3 jeles, 22 jó, 46 elégséges osztályzatot nyert, míg 4 egy, 28 két és 6 ketlónél több tárgyból bukott.

A női kereskedelmi szaktanfolyam a lefolyt tanévben a miniszter legújabb szervezete értelmében működött s arra 44 tanuló vétetett fel, kik közül 40 jelentkezett az évvégi vizsgálatokra és valamennyien sikerrel állották ki a vizsgálatot.

Fentebb említett alapítványok kamatain kívül Deymek és Dietzgen alapítványok kamatai is, továbbá a város 10 és az Ujvidéki Takarékpénztár 40 kor. adományai, nemkülömben a Dmke, Herger Ágoston és Abraham János könyvadományai szolgáltak jó tanulók jutalmazására.

HIREK

Az ujvidéki Polgári Magyar Daloskör minden tekintetben sikeres ünnepség keretében ünnepelte meg fennállásának 15 éves jubileumát. Siettek a kitűnő egyület ünnepelni nem csupán a helybeli dalegyületek, hanem megjelent az országghírű „Rákosliget” is, amely csak a legutóbbi országos dalünnepélyen a második díjat, gróf Zichy Géza ajándékát nyerte el. A szoroson vett hangversenyen kívül különféle egyéb szórakozások voltak, amelyek közül főképp a szerencsekerék vonta magára a közönség figyelmét. A rendezőség, élén Dr. Piukovich Sándorral és Wachtl Imrével, derekas munkát fejtett ki. A rákosligeti szombaton délután a „Radetzky” személyszállító hajóval érkeztek meg, amidőn is a daloskör tagjai fogadásukra megjelentek. Dr. Piukovich Sándor köszöntötte a megjelenteket, mire Grünfelder Alajos szép szavakban válaszolt, majd a rákosligeti elénekelték mottójukat. Elhelyezkedvén a vendégek a rókusi fiúiskolának részükre átengedett termében, a Láng-féle vendéglőben ismerkedési estély volt, amelyen felköszöntőkben és lelkes dalokban nem volt hiány. A rákosligeti biztos, precíz énekükkel, a dalok finom kidolgozásával nagy hatást keltek. Vasárnap a „Magyar király” vendéglőben elköltött villásreggeli után a daloskör zászlóaljának, özv. Piukovich Ferencné lövész-utcai lakásán szerenádott a „Rákosligeti Dal- és Zenekör” igaz hatással énekelvén el a Lányi „Kertem alatt” és

Szlovák bank részvénytársaság Ujvidéken

a betétek után fizet 4 és fél százalékos kamatot.
Egy koronás betétek kibocsátása foganatba vétetett!

Beethoven; „Oh szent éj” című szerzeményeket. A zászlónyát Simon elnök üdvözölte. Az esti kitűnő látogatottságnak örvendő hangversenyen a rákosligetiek a „Piros orcad,” Beethoven „Az éjhez”, Hoppe: „Dalolatok” és Gr. Festetich „Arvalányhaj” című szerzeményeket énekelték el ritkuságszamba menő zajos hatással. Énekelt még az „Ujvidéki Dalárda”, előadván Hoppe Dvózy nótáit, a Frohsin, előadván Deigendesch „Lockvögel”-ját és a Neven a „Mirjanó” hatásos szerzeményt mutatván be. A Daloskór Goll: Üdvözlődalával és Lányi „Vadászdal,”-al lépett fel. A rákosligeti dalkör lelkes karnagyát, Kaszás Gyulát őszinte elismerés illeti. Igen tetszett Nemes Jánosnak, a rákosligeti dalkör agilis tagjának kitűnő tárogató szólója. A daloskór az elért eredményre és sikerre büszke lehet.

Apácák a kórházban. A vár. kórházban f. é. szept. 1-vel, irgalmas nővérek, egyelőre 12, veszik át az ápolói tisztelet. A bajai rendház főnöknője e hó 12-én itt járt s megtekintette a kórházat, hogy az ápolásra vonatkozó szükséges intézkedésekről a helyszínen még az átvétel előtt meggyőződjenek.

Az Ujvidéki Athletikai Club f. hó 14-én, vasárnap d. u. 5 órakor méri össze erejét a szabadkai Sport Egylet I. csapatával. Bíró: Steiger Béla okl. mérnök (M. E. S.)

Anyakönyvi hír. Az anyakönyvi hivatalnál e hó 5-12-ig bejelentett születések 19, még pedig 9 fiú, 10 leány; meghalt 18.

Lövészet. A polg. lövöldében m. vasárnap tartott lövészet alkalmával 250 lővésztétel és díjnyertes lőn, még pedig mely lövésért Burmann. S., Lobenstein K., (ötös), Hohlfeld (négyesért); körlovésért: Burmann ^{11/20}, Lobenstein K. ^{9/22} és Hohlfeld ^{9/18}. — **Ma vasárnap, jul. 14-én kácsolövészet lesz.**

Esküvő. D. Ofner Hugó és neje: szül. Lipkovicz Szerén ez uton tudatják, hogy e hó 9-én házasságra léptek.

Az Apolló nyári színházban, hol nap-nap mellett zsufolt házak előtt játszanak és sokszor szombat, vasárnap kénytelen a közönség azzal távozni, hogy nincs hely, hogy ez ne forduljon elő a jövőben, az igazgatóságot arra készítette, hogy f. hó 13-tól kezdve hetenkint kétszer és pedig szombat, vasárnap a városi színházban is tartson előadásokat teljesen külön álló műsorral, úgy hogy az ujvidéki n. közönség most teljesen két új műsört élvezhet két nap alatt. Egy teljesen új műsört a sétatéri nyári színházban u. m. „a kék” dán katonai dráma 2 felv. és a városi színházban a városházzal szemben: „Dráma a munkás életéből” merítve, szenzációs dráma 3 felvonásban, valamint a többi szenzációs műsor is bemutatásra kerül.

Pályázati hirdetmény gróf Rechenbach-Leschenitz Vilmos által rokkant tengerészek segélyezésére létesített alapítványra. A triezsi cs. és kir. tengerész kerületi parancsnokság pályázatot hirdet fentnevezett alapítvány jövedelméből 1912. évi január hó 1-től számított adományozandó egy évi kettőszáz (200) korona segélydíj élvezetével járó alapítványi helyre. Ezen alapítványra első sorban az 1864-ik évi május 8-iki helgolandi tengeri ütközetben rokkanttá vált egyének, valamint az ugyanezen alkalommal elesettek özvegyei és árvái, — ilyenek hiányában valamely későbbi tengeri ütközetben rokkanttá vált egyének, illetőleg ezek özvegyei és árvái bírnak igényt. Felhívtnak tehát az igényjogosultak, hogy a szükséges igazoló okmányokkal felszerelt pályázati folyamódványukat folyó évi augusztus hó 30-ig a triezsi cs. és ktr. tengerész kerületi parancsnokságnál nyújtják be. A folyamódó szegénységi, vagy helyhatósági bizonyítvánnyal tartozik igazolni, hogy vagyontalan szegény és segélyre szorult. A fenti határidőn túl elkésve beérkező folyamódványok nem vétetnek figyelembe.

Pályázat. Budapest székesfőváros törvényhatósága által boldog emlékeztető József főherceg honvédfőparancsnokságának 25. év-

fordulója emlékére, a m. kir. honvédség kötelékébe tartozó, vagy tartozott egyének árvái vagy főlárvái neveltetésére létesített alapítványi helyek közül az 1912/13. tanév kezdetén az Erzsébet leányrészében egy hely kerülhet betöltés alá, mely helyre nézve a kijelölés joga, az illetőségre való tekintet nélkül, Ó cs. és kir. Fenségét, József főherceget illeti meg. A pályázati hirdetmény részletes feltételei a városháza II. em. 43 sz. (katonai ügyosztálynál) a hivatalos órák alatt betekintethetők.

Szerencsétlenség. Krevcsics István Zrínyi Ilona utcai házában építésénél Slavkovits Jakab 16 éves ácssegéd a tetőzetről saját vigyázatlansága következtében leesett az aszfaltra, oly szerencsétlenül, hogy agyrázkódást szenvedett s 2 napi kínok után meghalt.

Felhívás. A gépjármű-vezetőket előkészítő II-ik tanfolyam a belügyminiszterium fenhatósága alatt (Budapest X. ker., Százados u. 14. sz., a fővárosi kenyérgyár mellett) 1912. évi július hó 29-én kezdődik és szeptember 18-ig tart. Jelentkezni, illetve a felvétel iránti kérvényt benyújtani 1912. július 2-től 29-ig lehet a tanfolyam helyiségében lévő gondnoki irodában 5-7 óra között. Beíratási díj 20 kor., tandíj 200 kor., vizsgadíj 20 kor. és azoknak, a kik a fémipari szakban vagy szerelésben járatlanok, műhely előkészítő díja 50 kor. A beíratási és tandíj a folyamódvány benyújtása előtt a gondnoktól nyert post-takarékpénztári lappal fizetendő. Az érdeklődőknek levélbeli megkeresésére „Tájékoztatót” küld a gondnoki iroda.

Társas kirándulás a magas Tátrába. Az Aradi Testgyakorlók Köre f. hó 27-aug. 2-ig 7 napos társas kirándulást rendez Tátrába és Lengyelországba. A kiránduláson vendégek szívesen látnak, amennyiben részvételüket — tekintettel a fürdői főszékházra — f. hó 15-ig az A. T. K. vezetőségénél bejelentik és a részleti díjat lefizetik. A részvételi díj összes költsége 153 korona, melyben befoglalatik az összes vasuti (III o.), elsőrendű ellátási, villamosvasuti, automobil, fogaskerék vasut díjai, továbbá belépő díjak a látványosságokhoz. Részletes programmal és egyéb felvilágosítással készséggel szolgál az egyesület titkára hivatala. (Arad főposta.)

Zomborban Dr. Dainger vár. főorvos kezdeményezésére özv. Alföldi Gedeonné elnöklété alatt hölgybizottság alakult, mely a megye székelyén, Zomborban egy tüdőbeteg-gondozó intézet létesítését tűzte ki feladatául.

Ingyenes mintakiállítás Fiumében. A m. kir. technológiai iparmúzeum a kereskedelmiügyi miniszter elhatározásából f. évi szeptember havában Fiumében a magyar ipar termékeinek mintáiból tíznapi tartamra raktárt nyit. A kiállítás szeptember hó 1-én nyílik meg. A kiállításba a belépés díjmentes. A magyar-horvát tengr-partvidék a dalmát, albán, montenegrói, máltai, tripolisi, tunisi, algéri, marokkói, olasz, istriai, partkikötőknek üzletemberei külön meghívókkal, a közönség általában falragaszok útján nyer értesítést. Résztvehet mintáival minden magyar cég. Kizárólag magyar gyártmányok mintázhatók. A kiállító térdíjat nem fizet, az installációt költségmentesen a kir. technológiai iparmúzeum végzi. A három nyelven megjelenő katalógusba a cégek ismertetése ingyenes. A minták Budapestben gyűjtetnek és innen a kir. techn. iparmúzeum költségére kerülnek Fiuméba és onnét vissza. A mintáknak f. évi augusztus hó 1-ig Budapestben (kereskedelmi múzeum V. akadémia u. 3. sz. a.) kell lenniük. A jelentkezést ugyanoda kell irányítani. Mindennemű további felvilágosítással az intézet szolgál. A résztvevőknek szabadságukban áll magyar, horvát, olasz, esetleg francia, és német nyelvű árjegyzékeit, cimkártyákat osztogatni, ügynökök állandóan a kiállításban tartózkodhatnak. Az intézet helyszínén működő kereskedelmi irodája minden kérdézősködést és érdeklődést továbbítani fog, a tengerpartvidéken működő levelezői (kereskedőcégek) közvetíteni fogják a megrendeléseket.

Arckép leleplezés. A zombori Iparos Kör diszgyűlés keretében leplezte le Vértesi

Károly író és volt érdemes elnökének, ezidőben pedig díszelnökének az arcképét díszes közönség jelenlétében. Az Iparos dalárda a Szózatot és Himnuszot énekelt. Szemes József köri elnök nyitotta meg a díszgyűlést. Szondy Mátyas ny. ítélő táblai bíró mondta az ünnepi beszédet, mely alatt hullott le a lepel a Steiner Lajos által megfestett élethű és életnagyságu díszes képről. Vértesi, beszéd kiszéretében köszöntö meg az ünneplést. Este az Ipartestület székházának kertudvarán banket volt az ünneplés tiszteletére. melyen több felkészöntő hangzott el. Szondy Vértest, Szemes a Vértesi családját köszöntötte fel, Vértesi pedig a vendégeket. Beszéltek még Zsulyovits Ernő, Mayer Károly, Steiner Lajos, Oruda Pál, Szpevák Béla.

Siketnémák kongresszusa. Az ország összes siketnéma intézetei augusztus 18-án 3 napig tartó kongresszusra jönnek össze Budapesten. A kongresszus alkalmából az intézetek sportkörei footballmérkőzést is rendeznek.

Papagályok a szabadban. A budapest Állatkertben mindenkinek feltűnik és kedvére válik, hogy a legtöbb állat szinte szabadon él és kénye kedve szerint mozoghat tág udvaraikban, lehetőleg természetes körülmények között. Legbajosabb ezt az elvet a könnyen elrepülő madarak sorában érvényre juttatni; mégis megkísérli ezt most az állatkert igazgatósága oly formán, hogy első sorban számos papagályt, különböző fajokat bocsit ki szabadon a kertben bizonyos helyeihez, fához; meghatározott pontokon szórják nekik naponta az eldelt és ugylátszik sikerülni fog a kísérlet, mert a legtöbb kieresztett madár vigan röpköd a nagy platánfák ágai között és beleszokott már az odaakasztott, mesterséges fészkelőkhöz is. Különösen érdekesek a színes nagy ararék és a fehér tollu bóbítás kakaduk, melyek reggelenként magukban kiszállnak a nagy madárházból, elfoglalják a szokott helyüket a szabadban; és ott mozognak egész nap. Este azután visszatérnek a ház belsejébe; sőt ha rosszra fordul az idő, napközben szinten besietnek a védett helyen levő éjjeli szállásukra. Legközelebbi öt pár nimfapapagályt fognak szabadon eresztetni a kertbe. Az idevaló éneklő madarakat, rigókat, cinegéket az ősszel fogják mesterséges etetéssel az állatkertbe szoktatni, hogy jövő tavaszra ott fészkeljenek a bokrokban.

Koldusok strájkja. Bármi hihetetlennek hangzik, ilyen is van már. Kaloosán történt, hogy a város címeres koldusai, az „apostolok” strájkba léptek, mert keveselték a hetenkint kétszeri utcaseprésért a várostól kijáró havi 10 koronát. Memorandumot is küldtek az előjárósághoz, amelyben részletezve is felsorolták követeléseiket, de mikor látták, hogy az előjáróság erősebb eszközökhöz akar nyulni, küldöttség útján kijelentették, hogy hajlandók az eddigi feltételek mellett a koldusi állást megtartani. A legujabb fajtájú strájk ekkép minden rendezavarás nélkül, a legrövidebb idő alatt becsúszott.

Hítvesgyilkosság csók és ölelés között. Lőrincz Máté 34 éves topolyai papucos, ki csak az idén februárban szabadult ki a szegedi Csillagbörtönből, ahol gyilkosságért 9 évet ült, most tavaszkor nőül vette a 22 éves, szépséges Tóth Máriát. Az új házasság csak pár hónapig éltek boldogan, azután pedig ura folyton kinozta, verte és azzal fenyegette, hogy meg fogja ölni. Az asszony a sok kínzás és fenyegetés után anyjához menekült s az ura néhány nap után itt felkereste s ölelve, csókolva kérte, hogy térjen vissza hozzá. Az asszony ezt meg is ígérte. Ekkor csókok és ölelések között hirtelen előrántotta kését és a felesége torkába döfte, majd lerántotta az ágyról a földre és vad vérengzés közt 20 késszurással kioltotta az életét. A gyilkos ezután elmenekült, de Topolya és Kishegyes között a kukoricában megtalálták a csendőrök és elfogták.

Telekkönyv szállítása akadályljal. A titeli telekkönyvnek azon részét, mely a szabványi járás községre vonatkozik, a szabványi járásbírósnak telekkönyvi hatósággal

való felruhították Zsák bírá raktár el Szabadkai kőgyörgye gyulladt; s észrevették jét vették. voltak.

Lova lókereskedő megbízásán a napokban el Szabadkai belgrádi pályamonat mo egyik kocsi ből kihulló levő lovak

A g közelebbi tember hó iskolában kellően fel séghez (H dők be sz

B. E állapota f volt: rom ben 234 e ségben 29 közsébe máz 6 k gyult 26,

SALVATOR

kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás
vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél, vörhenynél, emésztési és lélegzési szervek hurutjainál kitűnő hatása. Természetes vasmentes savanyúvíz.

Kapható ásványvízkereskedésekben és gyógyszerárakban. SCHULTES ÁGOST Szinye-Lipóci Salvatorforrás-vállalat Budapest, V. Rudolf-rakpart 8.

való felruházása folytán a napokban szállították Zsabyára. Két kocsiból álló autómobilra rakták fel azt a sok irást s két esendő fedezete alatt megindult az autó, de Sajkásgyörgye előtt az egyik kocsit tengelye kigyulladt; szerencsére a oszendörök azonnal észrevették és a kiszámíthatatlan bajnak elejét vették. Azon a kocsin telekkönyvi betétek voltak.

Lovak az égő vagonban. Hauser lókereskedő cég, mely különböző kormányok megbízásából nagy lóvásárlásokat eszközöl, a napokban 4 vagon lószállítmányt indított el Szabadkáról a cégnek vármai címére. A belgrádi pályaudvaron, míg a szállító tehervonat mozdonyából a hamut kikotorták, az egyik kocsit, melyben 8 paripa volt, a hamuból kihulló parázstól tüzet fogott s a bent levő lovakkal együtt leégett.

A gőzgépezetők és kazánfűtők legközelebbi képesítő vizsgái Szegeden szeptember hó 15-én d. e. 9 órakor a felső ipariskolában fognak megtartatni. A kérvények kellően felszerelve, a m. kir. iparfelügyelő-séghez (Bojdogasszony-sugárút 18) küldendők be szeptember 14-ig.

B. Bodrog vármegye közegészségügyi állapota f. ápr. — jun. negyedben a következő volt: ronesoló toroklob előfordult 16 községben 234 esettel, meghalt 25; vörheny 18 községben 299 esettel, meghalt 44; kanyaró 33 községben 1365 esettel, meghalt 80; hágy-máz 6 községben 30 esettel, amelyből gyógyult 26, meghalt 4.

NESTLÉ
gyermeklisztje

vizzel felfőzve
csecsemők, gyermekek, valamint
gyomorbetegségek

régbevált tápláléka
50 év óta kipróbálva
és orvosilag ajánlva.

Tiszta alpesi tejet
tartalmaz.
1 doboz 1 kg. 80 fill.,
minden gyógyszerárakban és
drogeriában kapható.
Prospektus ugyanott.

Cipő valódi
Berson
gummisarokkal

pompás zsákmány.

Közgazdaság.

Mikor van a csillagfürtmag elvetésének ideje.

A homoki gazdaság egyik legkitűnőbb zöldtrágya növénye a csillagfürt. A homoki földek csekély termőképességének ugyanis az az egyik oka, hogy a talajban nincsen elegendő humusz s nincsen elegendő nitrogén, ennek következtében a növények roszul fejlődnek benne, kiesiny terméseket adnak, mert a homokot elmozdítja gyökereitől a legkisebb szél is, humusz hiánya miatt s így könnyen kiszárad, könnyen kifagy, de mag nem is fejlődik jól, mert a homok talajban rendkívül kevés a nitrogén, ezen legfontosabb növényi tápláló anyag.

Segíthetünk e bajon istálló trágyázással is, csak hogy erre a célra nagyon sok istálló trágyára volna szükség, többre, mint a mennyivel a homoki gazdák rendelkeznek. A homoki gazda rendszerint nagyon kevés istálló trágyával rendelkezik nemcsak azért, mert nincs elegendő tőkéje sok állattartásra, hanem főleg azért is, mert a homok talajok termése nagyon bizonytalan, igen rossz s így a homoki gazdának rendszerint kevés a takarmánya. Eppen azért, mert nincsen elegendő istálló trágyája a homoki gazdának, kell hogy hozzányúljon a zöldtrágyázáshoz a mely kitűnően helyettesíti az istálló trágyát, a melynek olcsón lehet előállítani, s a melynek használata pl. Németország homok vidékein általánosan el van terjedve.

A zöldtrágya növények ugyanis gazdagítják a talajt humuszban és gazdagítják azt nitrogénben is, mert képesítve vannak a levegőből nitrogént lekötni azon gumócskák segítségével, a melyek gyökereiken láthatók. Ebből a célból kellene tehát minden homoki gazdának pillangós virágú zöldtrágya növényeket termesztetni, amelyek közül különösen nyári vetésre a lapos magu fehér csillagfürtmag a legajánlatosabb. Tartóba szoktuk ezt vetni olyan módon, hogy aratás után azonnal alászántjuk, megboronáljuk a tarlót, sőt ha csak lehetséges, tömörítő géppel is megjárattuk s azután várunk egy kis esőre akár aug. végéig is s az eső után azonnal elvetjük a csillagfürtmagot, még pedig géppel vetve 80—90 kg. ot kat. holdanként, 10—12 cm. sortávolságban Október közepéig egy méterre nő a csillagfürt, amikor virágzóban alászántjuk s tavasszal burgonyát, zabot, árpát vagy bármely más növényt vethetünk utána s a legjobb eredményeket fogjuk tapasztalni.

Miután azonban a homok talajakból a nitrogén s a humuszon kívül hiányzik a káli és a foszfor is, miután a csillagfürt zöldtrágyázással csak nitrogént és humuszt adunk a talajnak, szükséges mindenütt, a hol zöldtrágyázást végzünk, a talaj foszforsav és káliumszükségletét káliszuperfoszfáttal pótolni, amelyből 200 kg. ot szórunk ki kat. holdanként a csillagfürtmag elvetése előtt.

Ezen gazdálkodási rendszerrel néhány év alatt esetleg meg is négyesre lehetünk teremtés átlagainkat.

Felölös szerkesztő: **Zanbauer Ágoston.**
Laptulajdonos az ujvidéki függetlenségi és 48-as párt.

13311./1912. szám.

Arlejtési hirdetmény.

Ujvidék szab. kir. város tanácsa a városház, közkörház, közvágóhid, szivattyutelekpek és egyéb városi intézmények szükségletét képező mintegy 1300—1500 tonna szén szállítását az 1912/13-ik évre esetleg három évre, vagyis 1912/13, 1913/14, 1914/15. évek-re biztosítani óhajtván, e végből 1912. évi

július hó 30-án délelőtt 11 órakor a városház kis tanácstermében tartandó zárt írásbeli versenytárgyalást hirdet.

1.) A versenytárgyaláson csakis Magyarországon bejegyzett cég vehet részt.

2.) Az ajánlatok akna, dió, koczka és darabos szénre teendők.

3.) Vállalkozók kötelesek ajánlataikban a szén termelési helyének feltüntetése mellett az árakat 100 kg-ként számmal és betűvel is kitüntetni.

4.) A város a vállalkozó érdekének biztosítására kijelenti, hogy őt a kiírt mennyiségnél több szénnek a szerződési áron való szállítására nem kötelezi.

5.) Vállalkozó köteles a megrendelt szénen a feltételek betartása mellett rostázottan, tehát por- és salakmentesen a vasúti- vagy hajóállomásra saját költségén szállítani.

6.) Vállalkozó tartozik ajánlatában megjelölni, hogy a megrendelések hány nappal előbb teendők s tartozik hajórakomány megrendelése esetére külön az árat és a rakomány legkisebb mennyiségét megadni.

7.) Ajánlattevők kötelesek az általuk ajánlott szén minőségét, égés melegét (kalorimétrikus meghatározás) kísérleti uton meghatározott és az elementáris összetételből számított fűtő értékét hatósági bizonyítvánnyal igazolni és az ajánlott szénfajtákból legalább 3 knyi mennyiséget mintaként az ajánlati tárgyalás előtt, vagy legkésőbb annak napjáig beküldeni.

8.) Jogában áll a városnak minden küldeményt vegyészével megvizsgáltatni és amennyiben a talált adatok, az ajánlott szén vizsgálati adatainak meg nem felelnek, a küldeményt visszautasíthatja, vagy megfelelő levonásokat eszközölhet.

9.) Ha vállalkozó szállítási kötelezettségének bármelyik pontban meg nem felel, úgy a városnak jogában áll a szénen a vállalkozó terhére bárholon megszerezni.

10.) Ajánlattevők tartoznak 500 (öt-száz) korona bánatpénzt készpénzben vagy megfelelő értékpapírban a városi pénztárnál befizetni és erről szóló letéti nyugtát ajánlatához csatolni.

11.) Nyertes ajánlattevő köteles letéti bánatpénzét 4000 k. biztosítékká kiegészíteni.

12.) A megfelelően felbélyegzett és lepecsételt borítékban elhelyezendő ajánlatok, melyekben kifejezetten kitéendő, hogy vállalkozó előtt az előirt feltételek ismeretesek és azoknak magát aláveti, legkésőbb folyó évi július hó 29-én délelőtt 12 óráig Ujvidék szab. kir. város iktató hivatalánál nyújtandók be. Ezen időpont után beadott ajánlat vagy utóajánlat tekintetbe vétetni nem fog.

13.) A városi tanács közzétekinthet a jogot, hogy az ajánlattevők között tekintet nélkül az ajánlati összegre, illetve egyes árakra szabadon választhasson.

14.) Az ajánlatok felbontása folyó hó 30-án délelőtt 11 órakor fog megtörténni, melyen az ajánlattevők vagy megbízottaik megjelenhetnek.

Ujvidék 1912. évi július hó 9-én.

Dr. Demetrovits
kir. tanácsos polgármester.

ÉRTESÍTÉS.

Van szerencsénk a t. közönség tudomására adni, hogy a Központi Hitelintézet R. T. új téglagyára már üzemen van és egy régebbi, valamint az említett új téglagyár összes termelése *kizárólagosan* általunk árusítatik el. Miután mindkét gyárban tetemes mennyiség termeltetik ki, azon kellemes helyzetben leszünk, hogy a t. közönség igényeinek minden tekintetben megfeleljünk és dacára a közismert

== kitűnő minőségnek ==

azon leszünk, hogy a n. é. közönséget lehetőleg olcsón kiszolgáljuk. Megrendeléseket kérünk irodánkhoz (Dunagőzhajózási Társaság-mellett) intézni.

Teljes tisztelettel **Ernst János és Roth**
1—4 fakeskedők.

A Beocsini Cementgyári Unió Részvénytársaság négyosztályu elemi iskolája részére

tanítót

keres, ki úgy a magyar mint a horvát nyelvben tökéletesen oktatni képes. Olyanok kik a német nyelvben is jártasok, előnyben részesülnek. A gyárigazgatóság sulyt helyez oly tanerő megnyerésére, kik a tanítás terén már huzamosabb idő óta sikeresen működnek.

Kielégítő javadalmazás biztosítottatik.

Részletes ajánlatok a gyárigazgatóság címére Beocsinba küldendők.

Főrangú hölgyek legkedvenceb szépitőszere a FÖLDES-féle

MARGIT-KRÉME.

Ezen kiváló arckenőcsőt az egész világon sok millió úrhölgy használja, mert a legújabb tudományos buvárlatok alapján készült arc-kréme és mert hírneves vegyészek állítása szerint ez a legjobb és teljesen ártalmatlan arc-szépitő és finomító.

A Margit-krémet a bőr azonnal felveszi, miért is rögtön beáll a hatás, mely valóban meglepő, gyors és biztos. A bőr teljesen átalakul tőle és az üde, telt, bársonysima és rózsásfehér lesz.

Pár nap alatt eltűnnek a ráncok, redők, szeplők, májfoltok és mindennemű kiütések.

A Földes-féle Margitkréme nemcsak szépit az arcot, hanem ápolja és megóvja az időjárás, a nap és szél minden befolyása ellen.

Utánzatoktól és hamisítványoktól óvakodjunk! Kapható az egész világon. Tégelye 1 kor. és 2 kor Margit-szappan 70 fill. Margit-puder 1 Kor. 20 fill.

Készíti és postán kuli: **ÖLDES KELEMEN gyógyszerész, ARAD**

**Tapeta
Linoleum
Linerusta
Jerk & Schuschitz**
Tapetaháza
Wien, VI. Gumpendorferstrasse 6.

Kérje mintakönyvünket a kártyos és diszítőtől.

Arjegyek ingyen és bérmentve.

Telefon 134.

Első délmagyarországi kocsigyár.

Reich Mátyás és Lebherz Károly
UJVIDÉK (Limán).

Luxus-hintók, üzleti és gazdasági kocsik, mentő- és halottas kocsik, omnibuszok és luxus-szánkok, a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig, állandóan készletben.

Eladó
egy alig használt „Rotary” másoló-gép, teljes felszereléssel.
Gály József
1-3 rókusai rk. kántortanító.

Menyasszonyok
és butorvásárlók figyelmébe.

Aki szolid és jó butort óhajt készíttetni, az bizalommal forduljon a régi és jó hírnevű

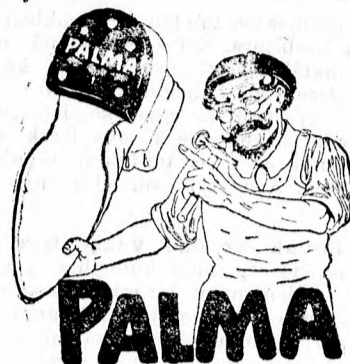
LENKEY IMRE céghez Ujvidék, Uszpenszka utca 8 szám.
Költségvetések és rajzok díjtalanok.
Telefon sz. 186. Telefon sz. 186.

Teljesen megbízható előnyösen ismert cég.

Elvállal konyhaberendezést, üzleti berendezést, épületmunkát és portál és minden e szakmába vágó cikkek készítését is.

A mesterdálnok...

Cipőm szép és tökéletes,
Benne jární élvezetes,
Mert ha cipőt szegzek, varrok,
Rajt' van

kaucuk arok

Tüzifa-felapritás!

Villanyerőre berendezett tűzifa-felapritó-telepükön 3/4 óra alatt felapritunk egy öl tüzfát a következő díjak mellett:

1 öl tüzifa fűrészelésért K. 2. —
1 „ „ fűrészelésért és hasogatásért „ 4. —
1 „ „ fakamrába a pincébe rakogatásért 1. házba szállításért „ 2.40

Telefon megrendeléseket is pontosan eszközöltetünk.

Teljes tisztelettel
Ernst János és Fiai.

Ház eladás.

Bom utca 21. sz. alatt hat utcai szoba, konyha s egy udvari lakás, telek 1 hold és 13 méter nagy. Bővebbet ugyanott.

Eladó ház.

A kamenici utca 21. sz. ház, a pályaudvarral szemben, előnyös feltételek mellett, szabad kézből eladó.
Bővebbet ugyanott. 1-2

INTERNATUS DEBRECZEN

DIÁKOTTHON a debreceni izr. hitközség felügyelete alatt álló izr. fiúnevelő intézetről

(felvétetnek: gimn.-, real.-, felsőkeresk., és polg. isk. tanulók.)
Prospektust küld: **BURGERD. JÓZSEF** hitközségi jegyző, DEBRECZEN.